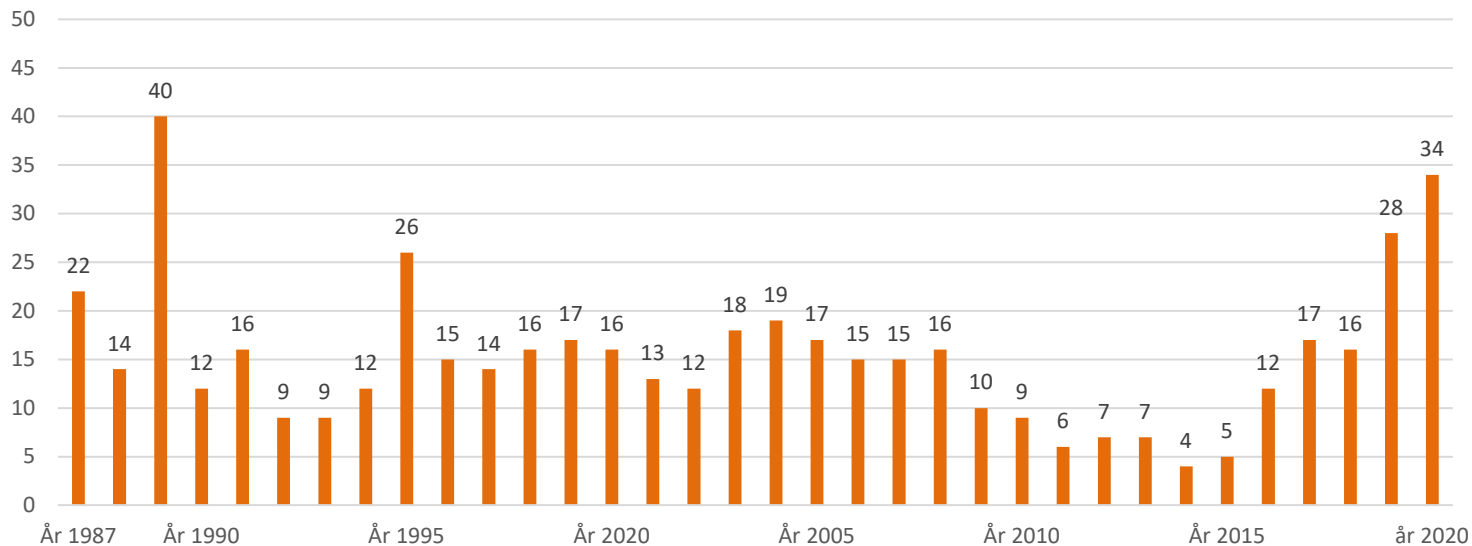

MED ÖKAT FOKUS PÅ BROTTSLIGHET

“Lag och ordning” som ett viktigt samhällsproblem

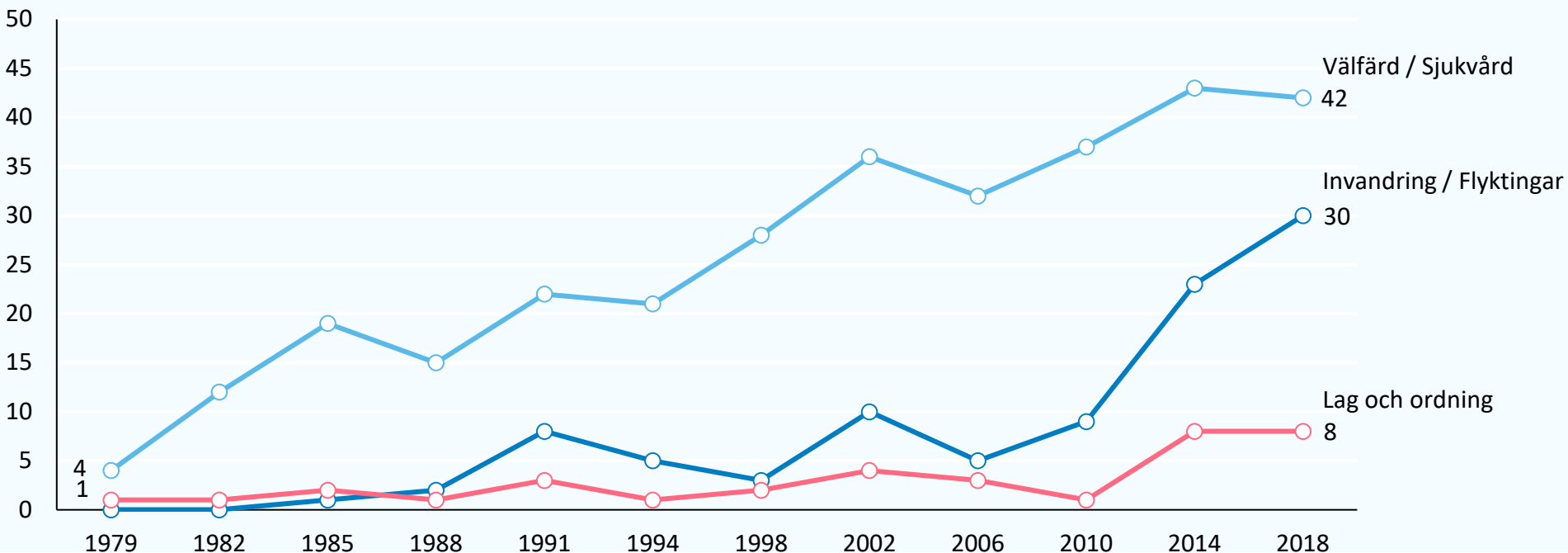

Kommentar: Frågan är öppen utan svarsalternativ. Procentbasen utgörs av samtliga svarande. Respondenterna ombads att ange högst tre frågor/samhällsproblem.

Frågeformulering: "Vilken eller vilka frågor eller samhällsproblem tycker du är viktigast i Sverige idag?"

Hur viktig är frågan om "lag och ordning" när väljarna röstar?

Enligt svenskarna är Moderaterna det bästa partiet inom lag och ordning 2020

	%
Moderaterna	35
Socialdemokraterna	20
Sverigedemokraterna	20
Kristdemokraterna	13
Vänsterpartiet	7
Centerpartiet	6
Liberalerna	6
Miljöpartiet	3

Kommentar: Svartalternativen är "V", "S", "C", "L", "M", "KD", "MP", "SD", "FI", "annat parti" samt "ingen uppfattning".

Frågeformulering: "Vilket parti eller partier tycker du har en bra politik på följande områden? Flera partier kan markeras för varje område"

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020

Lag och ordning har traditionellt varit ett styrkeområde för Moderaterna i samband med riksdagsvalen

	1979	1982	1985	1988	1991	1994	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Sysselsättning	S	S	S	S	S	S	M (S)	S	M	M	S	S (M)
Svensk ekonomi	-	S	S	S	M	S	S	S	S	M	M	M
Skatt	FP	S	FP	S	FP	S	FP (S, M, KD)	S	M (S)	M	S	M
Företagens villkor	-	-	-	-	-	-	-	M	M	M	-	M
Försvar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	S	M
Utrikes- och säkerhetspolitik	-	-	S	S	S	S (M)	M	S	S	M	M	M
EU	-	-	-	-	M	M	M	S	S	M	M	S
EMU	-	-	-	-	-	-	M	S	-	-	-	-
Lag och ordning	-	-	-	-	M	M	M	M	M	M	-	M
Flykting- och invandringspolitik	-	-	-	-	FP	S	FP (KD)	FP	FP	FP	S	M
Jämställdhet	FP	-	-	-	-	S	V	V	V	S	S	S
Social trygghet	-	-	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S
Miljö	-	C	C	MP	MP	MP	MP	MP	MP	MP	MP	C
Energi och kärnkraft	C	-	-	C	C (FP)	C	M	S	M (L)	M	S	-
Glesbygd	-	-	-	-	-	-	-	C	C	C	C	C
Utbildning och skola	M	-	-	-	-	S	FP (M)	FP	FP	FP	S	L
Äldreomsorg	-	-	-	-	-	-	KD	KD	KD	S	S	S
Sjukvård	-	-	-	-	-	-	-	S	S	S	S	S
Barnomsorg	S	-	FP	S	FP	S	S	S	S	S	-	-

Vad utmärker de som nämner lag och ordning som viktigt samhällsproblem, är de generellt mer oroliga?

Nej, vi har att göra med två olika typer av oro

Vad är svenskar mycket oroliga för?

1. Organiserad brottslighet (60%)
2. Ökad användning av narkotika (55%)
3. Försämrade havsmiljö (53%)
4. Miljöförstöring (53%)
5. Förändringar i jordens klimat (52%)
6. Terrorism (49%)

Kommentar: Svarsalternativen är "mycket oroande"; "ganska oroande"; "inte särskilt oroande" samt "inte alls oroande". Resultaten redovisar de som svarat "mycket oroande". Procentbasen utgörs av de som besvarat frågan.

Frågeformulering: "Om du ser till läget idag, hur oroande upplever du själv följande inför framtiden?"

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020

Det finns tydliga kopplingar mellan vilket parti en person röstar på och vad hon eller han är mycket orolig för (%)

	V	S	MP	C	L	M	KD	SD
Organiserad brottslighet	39	55	27	48	49	70	81	82
Försämrad havsmiljö	67	53	76	57	48	45	55	44

Kommentar: Svartalternativen är "mycket oroande"; "ganska oroande"; "inte särskilt oroande" samt "inte alls oroande". Resultaten redovisar de som svarat "mycket oroande". Procentbasen utgörs av de som besvarat frågan.

Frågeformulering: "Om du ser till läget idag, hur oroande upplever du själv följande inför framtiden?"

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020

Beräknad sannolikhet att nämna "Lag och ordning" respektive "Miljö" som viktigt samhällsproblem

Bakgrundsfaktorer	Lag och ordning	Miljö
En äldre man som röstar på något av Kristdemokraterna, Moderaterna eller Sverigedemokraterna, har lägre utbildning och lägre tillit	65	3
En ung kvinna som röstar på Miljö- eller Vänsterpartiet, har högre utbildning och högre tillit	9	67

När vi tittar på de samhällsproblem som svenskar mest oroar sig för ser vi en tydlig uppdelning

- Brottsligheten i samhället och miljöutmaningar.
- Människor som har hög tillit till andra människor är signifikant mer oroliga för miljöutmaningar, men mindre orolig för problem relaterat till lag och ordning. Samma mönster gäller människor med högre utbildning.
- Tydligast är uppdelning bland partianhängarna. Miljö- och vänsterpartister är signifikant mer oroliga än de andra partianhängarna när det kommer till miljön. Samtidigt är de signifikant mindre oroliga för frågor som kan kopplas till lag och ordning.

Hur ser det då ut med brottsligheten i Sverige?

- Det dödliga våldet 2020, 124 fall, är det högsta sedan mätningarna inleddes 2002 (Brå, 2021)
- Andelen där det dödliga våldet orsakats av skjutvapen har nästan fördubblats sedan 2011 (Brå, 2021)
- När man jämförde det dödliga våldet bland unga män i 12 europeiska länder, var det högst i Sverige (Sturup et al. 2019).

Konstaterade fall av dödligt våld 2020, (Brå 2021). Länk till rapporten:

https://www.bra.se/download/18.1f8c9903175f8b2aa707b0a/1617022436822/Sammanfattning_Dödligtvåld_2020.pdf

Ur rapporten "Våldsbejakande extremism och organiserad brottslighet i Sverige"

1. Det har skett en minskning av polisens förmåga att lösa fall kopplade till dödligt våld.
2. När denna typ av våldsbrott inte klaras upp riskerar det att påverka medborgarnas förtroende för rättsväsendet.
3. Det kan leda till "legal cynism", vilket innebär att myndigheterna inte ses som relevanta aktörer för att få bukt med brottsligheten.

Alltså, gängkrigen kan på sikt påverka medborgarnas förtroende för vår rättsstat.

Låt oss därför titta mer ingående på hur det ser ut med förtroendet för politiker, polisen och domstolarna.

Människor som är mycket oroliga för terrorism har lägre **förtroende för politiker**. Det motsatta gäller för de som är oroliga för miljöförstöring (%)

	Mycket stort förtroende för politiker	Mycket litet förtroende för politiker
Mycket orolig för terrorism	47%	64%
Mycket orolig för miljöförstöring	79%	48%

Kommentar: Svartalternativen för svenska politiker är "mycket stort förtroende", "ganska stort förtroende", "ganska litet förtroende" samt "mycket litet förtroende". Svartalternativen för oro är "mycket oroande", "ganska oroande", "inte särskilt oroande" samt "inte alls oroande". Resultaten redovisar de som svarat "mycket oroande". Procentbasen utgår av de som besvarat frågan.

Frågeformulering: Svenska politiker "Allmänt sett, hur stort förtroende har du för svenska politiker?" Oro inför framtiden "Om du ser till läget idag, hur oroande upplever du själv följande inför framtiden?"

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020

...samma mönster syns inte för **bedömningen** av polisens arbete

	Polisen sköter sig mycket bra	Polisen sköter sig mycket dåligt
Mycket orolig för organiserad brottslighet	66%	70%

Kommentar: Svartalternativen för polisen "mycket bra", "ganska bra", "varken bra eller dåligt", "ganska dåligt", "mycket mycket dåligt" samt "känner till myndigheten" och "Ingen uppfattning". Svartalternativen för oro är "mycket oroande"; "ganska oroande"; "inte särskilt oroande" samt "inte alls oroande". Resultaten redovisar de som svarat "mycket oroande". Procentbasen utgörs av de som besvarat frågan, bortsett från dem som inte känner till myndigheten eller som inte har en uppfattning.

Frågeformulering: Polisen "Hur anser du att följande myndigheter sköter sin uppgift?" Oro inför framtiden "Om du ser till läget idag, hur oroande upplever du själv följande inför framtiden?"
Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020

Förtroendet för hur polisen sköter sitt arbete är inte någon tydlig vänster-högerfråga. Men det ser annorlunda ut för domstolarna. **Förtroendet för domstolarna är politiserat (%)**

	V	S	MP	C	L	M	KD	SD	Skillnad
Förtroende för polisen	61	79	76	80	70	74	69	56	24
Förtroende för domstolarna	61	59	65	72	75	59	53	31	44

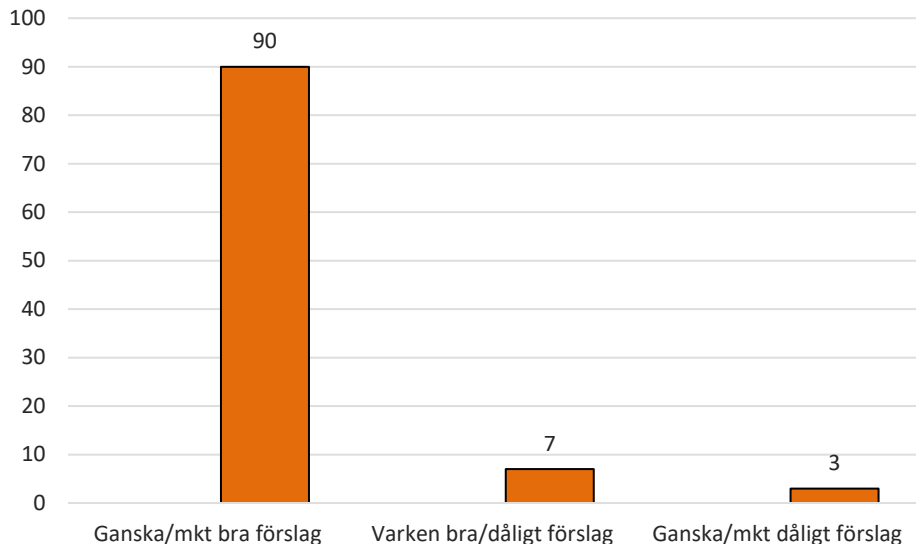
Kommentar: Svartalternativen är "mycket stort förtroende"; "ganska stort förtroende"; "varken stort eller litet förtroende" ganska litet förtroende" samt "mycket litet förtroende". Resultaten redovisar de som svarat "mycket/ganska stort förtroende". Procentbasen utgörs av de som besvarat frågan.

Frågeformulering: Hur stort förtroende har du för på det sätt på vilket följande institutioner och grupper sköter sitt arbete?

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020

Rekordmånga vill se skärpta straff för gängkriminella

- 90 procent tycker att det är ett mycket/ganska bra förslag att skärpa straffen för gängbrottslighet. Enbart tre procent anser att förslaget är mycket/ganska dåligt.
- Det gör att förslaget om hårdare straff för gängkriminella är det mest populära förslag vi har haft i SOM-undersökningarna på åtminstone 10 år.

Kommentar: Svarsalternativen är "mycket bra förslag"; "ganska bra förslag"; "varken bra eller dåligt förslag" "ganska dåligt förslag" samt "mycket dåligt förslag". Procentbasen utgörs av de som besvarat frågan.

Frågeformulering: "Vilken är din åsikt om följande förslag? Skärpa straffen för gängkriminella"
Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020

Slutsatser

- Kategorin "Lag och ordning" ses idag som en av våra viktigaste samhällsfrågor / ett av våra viktigaste samhällsproblem.
- En huvudförklaring kan vara framväxten av den våldsamma gängkriminaliteten, som ur ett europeiskt perspektiv sticker ut.
- Lag och ordning korrelerar tydligt med politisk uppfattning. Det konservativa blocket "äger" frågan. Främst genom det höga förtroende som Moderaterna åtnjuter.
- Mot lag och ordning står utmaningar som relaterar till miljön. De samhällsproblem som svenskarna oroar sig för är en uppdelning mellan GAL-TAN.
- En utmaning för det politiska systemet är att de som är mest oroliga för den organiserade brottsligheten inte har något större förtroende för de som är satta att hantera gängkriminaliteten, nämligen politikerna. Ett annat problem är att förtroendet för domstolarna visar tecken på att vara politiserat.
- Miljöproblemen är ur ett sådant perspektiv enklare att hantera för vårt politiska system. Det är ett "bra" samhällsproblem. Lag och ordning sätter däremot större press på systemet.